

108

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

z dnia 18 stycznia 1952 r.

w sprawie organizacji gospodarki smarowniczej.

Na podstawie § 3 pkt 3 lit. c) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 1949 r. w sprawie zakresu działania Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (Dz. U. R. P. z 1949 r. Nr 26, poz. 190 i z 1950 r. Nr 22, poz. 188) oraz pkt IX uchwały Prezydium Rządu z dnia 6 września 1950 r. w sprawie oszczędności paliw i smarów w gospodarce samochodowej i rolnej (Monitor Polski Nr A-98, poz. 1235) zarządza się, co następuje:

§ 1. Jednostki gospodarki uspołecznionej, zużywające oleje i smary dla celów konserwacyjnych maszyn i urządzeń, zorganizują gospodarkę smarowniczą zgodnie z zasadami ramowej „Instrukcji o organizacji gospodarki smarowniczej”, stanowiącej załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. W celu wykonania postanowienia § 1 właściwi ministrowie polecają centralnym zarządom i jednostkom równorzędnym:

- 1) wyznaczenie w terminie do dnia 15 lutego 1952 r. komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za gospodarkę smarowniczą;
- 2) opracowanie w terminie do dnia 29 lutego 1952 r. w oparciu o zasady załączonej instrukcji szczególnych przepisów o organizacji gospodarki smarow-

niczej, dostosowanych do potrzeb podległych jednostek;

- 3) ustalenie w terminie do dnia 29 lutego 1952 r. podstawowych wielkości, do których będą odniesione wskaźniki zużycia olejów i smarów;

- 4) sporządzenie w terminie do dnia 31 marca 1952 r. ewidencji punktów zużycia smarów wraz z danymi, o których mowa w rozdziale 2 załączonej instrukcji.

§ 3. 1. Wprowadza się na 1952 rok dla jednostek gospodarki uspołecznionej, zużywających dla celów konserwacyjnych oleje i smary, obowiązek sporządzania sprawozdań w trybie uregulowanym w rozdziale 4 załączonej instrukcji.

2. Komórki organizacyjne, odpowiedzialne za gospodarkę smarowniczą w przedsiębiorstwach (zakładach) i innych jednostkach, ustalą na podstawie dostępnych danych zużycie poszczególnych gatunków olejów i smarów w 1951 r. i prześlą w terminie do dnia 28 lutego 1952 r. zestawienie zużycia do centralnych zarządów (jednostek równorzędnych).

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego: w z. E. Szyr

Załącznik do zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 18 stycznia 1952 r. (poz. 108).

INSTRUKCJA O ORGANIZACJI GOSPODARKI SMAROWNICZEJ**R o z d z i a ł I.**

Czynności związane z gospodarką smarowniczą i komórka organizacyjna odpowiedzialna za tę gospodarkę.

§ 1. Instrukcja niniejsza ustala ramowo organizację gospodarki smarowniczej w jednostkach gospodarki uspołecznionej.

§ 2. Racjonalna gospodarka smarownicza obejmuje następujące główne czynności:

- 1) sporządzanie i stałe aktualizowanie ewidencji punktów zużycia olejów i smarów;
- 2) ustalenie dla poszczególnych punktów zużycia:

a) właściwych gatunków olejów i smarów,

b) sposobu i terminarza smarowania (instrukcja smarownicza),

c) tymczasowych norm zużycia olejów i smarów;

- 3) sporządzanie planów zaopatrzenia w oleje i smary oraz zapotrzebowań;

- 4) przyjmowanie (odbiór), badanie laboratoryjne, magazynowanie i wydawanie olejów i smarów;

- 5) smarowanie maszyn i urządzeń oraz gospodarkę urządzeniami i przyborami smarowniczymi;

- 6) zbieranie i regenerację zużytych olejów,

- 7) ewidencjonowanie zużycia olejów i smarów przez punkty zużycia;

- 8) sporządzanie sprawozdań zużycia olejów i smarów oraz obliczanie wskaźników zużycia;
- 9) analizowanie zużycia, wskaźników zużycia oraz opracowywanie wniosków zmierzających do zmniejszenia zużycia i realizację tych wniosków;
- 10) kontrolę prawidłowości (racjonalności) gospodarki smarowniczej.

§ 3. 1. Czynności wymienione w § 2 mogą wykonywać pracownicy przynależni do różnych komórek organizacyjnych, przy czym jedna z tych komórek (np. Dział Głównego Mechanika w przedsiębiorstwie przemysłowym) jest odpowiedzialna za całość gospodarki smarowniczej. W skład tej komórki wchodzi również stanowisko pracy, o którym mowa w § 23.

2. Ministerstwa (centralne zarządy) wyznaczają komórki organizacyjne odpowiedzialne za gospodarkę smarowniczą w podległych im jednostkach (przedsiębiorstwach) oraz określa, które z czynności wymienionych w § 2 będą wykonywane przez pracowników tej komórki.

§ 4. Do głównych zadań pracowników, wykonujących czynności obejmujące racjonalną gospodarkę smarowniczą, należy:

- 1) podniesienie na wyższy poziom gospodarki smarowniczej przez sumienne wykonywanie przydzielonych im czynności;
- 2) przedłużenie dzięki dobremu smarowaniu okresu użytkowania maszyn i okresów międzyremontowych;
- 3) zmniejszenie zużycia olejów i smarów i polepszenie wskaźników zużycia smarów;
- 4) zwiększenie ilości zebranych do regeneracji olejów.

Rozdział II.

Organizacja racjonalnej gospodarki smarowniczej w przedsiębiorstwie (zakładzie).

§ 5. 1. Pierwszą czynnością przy wprowadzaniu racjonalnej gospodarki smarowniczej jest sporządzenie szczegółowej ewidencji punktów zużycia smarów.

2. Przez punkt zużycia smarów należy rozumieć jeden, kilka lub wszystkie mechanizmy maszyny lub urządzenia wymagające smarowania tym samym olejem lub smarem z jednego miejsca napełniania (smarowania).

3. W przypadku gdy przedsiębiorstwo (zakład) posiada więcej identycznych maszyn lub urządzeń, to ewidencję punktów zużycia sporządza dla jednej maszyny i podaje ilość tych maszyn lub urządzeń. W przypadku gdy w jednej maszynie lub urządzeniu występuje kilka identycznych punktów zużycia smaru (np. cztery oddzielne smarowane łożyska w kolebie), należy w ewidencji nadać wszystkim tym punktom zużycia jeden numer i podać ich ilość.

4. Ewidencja punktów zużycia smarów powinna zawierać dane określone w §§ 6, 7 i 8.

§ 6. 1. Każdy punkt zużycia smarów powinien mieć ustalony właściwy gatunek smaru (ewentualnie gatunki smaru w zależności od pory roku) oraz w miarę możliwości gatunki smarów zastępczych, które można stosować w przypadku braku smaru właściwego.

2. Właściwe gatunki smaru można ustalić na podstawie norm Polskiego Komitetu Normalizacyjnego (PKN) oraz tabel polecających Centrali Produktów Naftowych (CPN).

3. Dla ustalenia właściwego gatunku smaru mogą być pomocne:

- 1) przepisy dostawcy (wytwórcy) maszyny lub urządzenia;
- 2) dane z dotychczasowej praktyki;
- 3) wskazówki zawarte w literaturze fachowej;
- 4) zalecenia i porady udzielane przez CPN.

4. Ustalone gatunki smarów właściwych i zastępczych należy wpisać do ewidencji punktów zużycia smarów.

§ 7. 1. W celu umożliwienia kontroli gospodarki smarowniczej i podniesienia jej na właściwy poziom należy ustalić dla każdego punktu zużycia smarów tymczasowe normy zużycia smarów, które powinny być wpisane do ewidencji punktów zużycia.

2. Tymczasowe normy zużycia smarów mogą być ustalone na podstawie:

- 1) danych katalogowych lub fabrycznych instrukcji obsługi;
- 2) tymczasowych norm zużycia ustalonych zarządzeniami dla typowych i powszechnych maszyn lub urządzeń;
- 3) norm lub wytycznych do norm ustalonych przez CPN;
- 4) dotychczasowego zużycia (praktycznych danych) i doraźnych pomiarów zużycia;
- 5) danych z literatury fachowej i obliczeń teoretycznych.

3. Norma zużycia powinna być odniesiona do takiej jednostki (np. maszynogodzina, kWh, jednostka produkcji itp.), której ilość można planować i której faktycznie wyprodukowane (zużyte) ilości są odnotowywane w aktach jednostki.

4. Tymczasowe normy zużycia są podstawą do opracowania norm zużycia olejów i smarów.

§ 8. 1. Ewidencja punktów zużycia smarów powinna ponadto zawierać następujące dane (dla każdego punktu zużycia):

- 1) okresy, w jakich powinny być przeprowadzane: kontrola własności, dopełnianie, czyszczenie mechanizmu smarowania i wymiana oleju lub smaru; przy czym okresy należy oznaczać: co godzinę — h, co dzień — 24h, co tydzień — t, co miesiąc — m, co rok — r;
- 2) środowisko, w którym smar pracuje i warunki pracy;
- 3) pojemność zbiorników w kg oleju (ilość oleju do jednorazowej wymiany w kg);
- 4) ilość oleju, która jako ścięki lub po wymianie powinna być zebrana do regeneracji.

§ 9. 1. Ewidencja punktów zużycia smarów powinna być sporządzona na formularzach wg wzoru Nr 1 załączonego do instrukcji lub na innych (opracowanych przez centralne zarządy — jednostki równorzędne) dostosowanych do szczególnych warunków gospodarki smarowniczej w podległych im jednostkach.

2. Maszyny i urządzenia posiadające większą ilość punktów smarowania lub skomplikowany obieg smarowania powinny oprócz ewidencji i danych dla punktów zużycia smarów posiadać:

- 1) wypełnione karty smarowania wg wzoru Nr 2 załączonego do instrukcji;
- 2) instrukcje obsługi systemu smarowniczego przy uruchomieniu ruchu i zatrzymaniu.

3. Sporządzanie ewidencji dla wszystkich punktów smarowania należy do obowiązków komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za gospodarkę smarowniczą (§ 3 ust. 2).

§ 10. 1. W celu zapewnienia dokonywania wymiany olejów i smarów w ustalonych okresach komórka

organizacyjna odpowiedzialna za gospodarkę smarowniczą w przedsiębiorstwie powinna sporządzić terminarz wymiany olejów.

2. Terminarz wymiany olejów powinien zawierać:

- 1) nazwę maszyny lub urządzenia;
- 2) lp. ewidencji punktów zużycia olejów i smarów;
- 3) nr punktu zużycia;
- 4) gatunek oleju lub smaru stosowanego;
- 5) ilość oleju lub smaru do jednorazowej wymiany;
- 6) dni wymiany w poszczególnych miesiącach.

3. Terminarz wymiany olejów powinien być sporządzony na formularzu wg wzoru Nr 3 załączonego do instrukcji lub na innym ustalonym przez ministerstwa (centralne zarządy) i dostosowanym do potrzeb podległych jednostek.

§ 11. Dane zawarte w ewidencji punktów zużycia smarów, w instrukcjach obsługi systemów smarowania i terminarzu wymiany stanowią podstawę do planowania zaopatrzenia, właściwego smarowania oraz kontroli zużycia smarów i olejów.

§ 12. 1. Sposób przyjmowania, odbioru, przechowywania i wydawania produktów smarowych będzie uregulowany odrębną instrukcją.

2. Sposób odnotowywania wydawanych olejów i smarów z magazynów lub z magazynów podręcznych w oddziałach powinien być taki, aby istniała możliwość bezspornego ustalania ilości pobranych olejów i smarów dla każdego punktu zużycia smarów lub identycznych punktów zużycia smarów.

3. W przypadku gdy odnotowanie ilości pobranych smarów dla każdego punktu zużycia nie jest możliwe lub bardzo utrudnione, komórka organizacyjna odpowiedzialna za gospodarkę smarowniczą ustali, dla jakich punktów zużycia, maszyn lub grup maszyn będą odnotowywane w aktach magazynu ilości wydawanych olejów i smarów. W tym przypadku należy ustalić tymczasową wspólną normę zużycia dla tych punktów zużycia, maszyn lub grup maszyn.

4. Wydawane ilości olejów i smarów dla maszyny (punktu zużycia, agregatu) powinny być odnotowywane na kartach zużycia materiałów smarowniczych wg wzoru Nr 4 załączonego do instrukcji. Ministerstwa (centralne zarządy) mogą ustalić inne wzory kart zużycia materiałów smarowniczych dostosowane do potrzeb podległych im jednostek.

§ 13. 1. Czynności smarowania wykonują smarownicy bądź pracownicy obsługujący maszynę lub urządzenie.

2. Smarownicy i obsługa maszyn powinni być dokładnie zapoznani z instrukcjami obsługi systemów smarowniczych oraz danymi zawartymi w ewidencji przydzielonych im do smarowania punktów zużycia smarów.

3. Znaczenie oszczędności olejów i smarów w gospodarce narodowej, wpływ sumiennego wykonywania czynności smarowania zgodnie z instrukcjami na stan maszyn, konieczność przestrzegania ustalonych tymczasowych norm zużycia smarów powinny być przedmiotem stałego szkolenia smarowników i obsługi maszyn.

4. Przeszkolenie personelu wykonującego czynności gospodarki smarowniczej należy przeprowadzać w oparciu o zarządzenie Nr 227 Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (PKPG) z dnia 11 czerwca 1951 r. w sprawie przeszkolenia kadr technicznych w gospodarce paliwowo-smarowniczej (Biuletyn PKPG Nr 19, poz. 183).

§ 14. 1. Zużyte oleje powinny być zbierane, gdyż olejom tym drogą niekosztownej regeneracji fizycznej

i chemicznej można przywrócić pełną wartość użytkową.

2. Zbieranie i regenerację zużytych olejów reguluje szczegółowo odrębna instrukcja.

Rozdział 3.

Kontrola gospodarki smarowniczej.

§ 15. Kontrola gospodarki smarowniczej w przedsiębiorstwach (zakładach) powinna być przeprowadzona przez odpowiedzialnych za tę gospodarkę pracowników technicznych ministerstw (centralnych zarządów).

§ 16. 1. Kontrola gospodarki smarowniczej polega na:

- 1) stwierdzeniu stanu organizacji gospodarki smarowniczej i zgodności tego stanu z ramowymi przepisami zawartymi w rozdziale 2 instrukcji;
- 2) sprawdzeniu czy stosowane dla poszczególnych punktów zużycia oleje i smary są właściwe oraz doradctwie lub decyzji przy doborze właściwych olejów i smarów;
- 3) zbadaniu prawidłowości ustalonych tymczasowych norm zużycia dla poszczególnych punktów zużycia i poprawieniu tych norm w oparciu o zasady teoretyczne oraz osiągnięcia przodujących w gospodarce smarowniczej zakładów;
- 4) zbadaniu przepisów smarowania i terminarza wymiany olejów i usunięciu stwierdzonych niewłaściwości;
- 5) zbadaniu zgodności z przepisami: przyjmowania, badania, przechowywania i wydawania oraz właściwego udokumentowania rozchodu olejów i smarów pomiędzy poszczególne punkty zużycia smarów (maszyny, grupy maszyn lub urządzeń);
- 6) stwierdzeniu stosowania instrukcji dotyczących zbierania olejów i regeneracji oraz w przypadku przeprowadzenia przez przedsiębiorstwo regeneracji we własnym zakresie — stwierdzeniu stosowania właściwego procesu technologicznego;
- 7) szczegółowym zbadaniu i analizie awarii, których przyczyną było niewłaściwe smarowanie, oraz opracowanie wniosków i projektów zarządzeń w celu uniknięcia podobnych awarii w przyszłości i w innych przedsiębiorstwach;
- 8) zbadaniu prawidłowości podstawowych dokumentów dla sprawozdawczości z gospodarki smarowniczej;
- 9) analizie sprawozdawczości i wskaźników zużycia olejów i smarów;
- 10) opracowywaniu z kontroli sprawozdań i wniosków oraz dopilnowaniu realizacji tych wniosków.

§ 17. 1. Kontrola powinna być przeprowadzona drogą bezpośrednich inspekcji oraz przy pomocy korespondencji i sprawozdawczości.

2. Terminarz kontroli, sprawozdania z kontroli i pisma dotyczące kontroli organizacji gospodarki smarowniczej powinny być przechowywane oddzielnie w komórce organizacyjnej odpowiedzialnej za gospodarkę smarowniczą.

Rozdział 4.

Sprawozdawczość z gospodarki smarowniczej.

§ 18. Sprawozdawczość z gospodarki smarowniczej powinna dać ministerstwom (centralnym zarządów) możliwość stałej i systematycznej kontroli poprawy gospodarki smarowniczej w podległych im przedsiębiorstwach (zakładach).

§ 19. 1. W celu umożliwienia analizy gospodarki smarowniczej oraz porównania zużycia olejów i smarów w podobnych przedsiębiorstwach (zakładach) należy ustalić dla każdego przedsiębiorstwa (zakładu) wskaźniki zużycia olejów i smarów.

2. Wskaźnik zużycia olejów i smarów w przedsiębiorstwie (zakładzie) jest to stosunek ilości zużytych olejów i smarów do ilości innych jednostek, od których uzależnione jest zużycie olejów i smarów.

3. Wskaźniki zużycia olejów i smarów mogą być ustalone jako stosunek gramów, kilogramów oleju i smaru do ilości: maszynogodzin, kilowatogodzin, jednostek produkcji, zużycia surowca, przejechanych kilometrów, godzin pracy, ilości zużytego paliwa itp.

4. Wskaźniki zużycia smarów powinny być ustalone oddzielnie dla wydziałów produkcyjnych, siłowni, wydziałów pomocniczych, transportu itp., przy czym w przypadkach uzasadnionych może być ustalony jeden wskaźnik zużycia olejów i smarów dla całego przedsiębiorstwa (zakładu).

5. Ministerstwa (centralne zarządy) ustala dla podległych im jednostek, w których występuje gospodarka smarownicza, nazwy i wymiary wielkości podstawowych dla obliczenia wskaźników zużycia smarów i olejów.

6. CPN może w uzasadnionych przypadkach wystąpić do ministerstw z wnioskiem o zmianę ustalonych wielkości lub o wprowadzenie nowych wskaźników.

§ 20. 1. Przedsiębiorstwa (zakłady) powinny składać miesięczne sprawozdania zużycia olejów i smarów do centralnych zarządów (jednostek równorzędnych) w terminie do 15 każdego miesiąca po miesiącu sprawozdawczym na formularzach wg wzoru Nr 5 załączonego do instrukcji.

2. Centralne zarządy (jednostki równorzędne) mogą w uzasadnionych przypadkach ustalić dla podległych im przedsiębiorstw inne wzory dla sprawozdawczości zużycia olejów i smarów, dostosowane do specjalnych potrzeb kontroli gospodarki smarowniczej.

§ 21. Zawarte w sprawozdaniach, o których mowa w § 21, zużycie i wskaźniki zużycia olejów i smarów przedsiębiorstw powinny być szczegółowo analizowane przez komórki organizacyjne odpowiedzialne za gospodarkę smarowniczą w centralnych zarządach (jednostkach równorzędnych).

§ 22. 1. Centralne zarządy (jednostki równorzędne) używające w podległych im przedsiębiorstwach powyżej 200 ton olejów i smarów miesięcznie są obowiązane do sporządzania kwartalnego sprawozdania zużycia olejów i smarów na formularzach wg wzoru Nr 6 załączonego do instrukcji i przesyłania 1 egzemplarza sprawozdania do CPN w terminie do dnia 30 następnego miesiąca po kwartale sprawozdawczym.

2. Centralne zarządy (jednostki równorzędne), w których zużycie w podległych im przedsiębiorstwach jest niższe od wymienionego w ust. 1, powinny sporządzać i wysyłać kwartalne sprawozdania zużycia olejów i smarów na pisemne żądanie CPN.

Rozdział 5.

Zakres czynności referenta (technika) gospodarki smarowniczej w przedsiębiorstwie (zakładzie).

§ 23. 1. W przedsiębiorstwach zużywających znaczne ilości olejów i smarów powinno być utworzone oddzielne stanowisko pracy referenta (technika) gospo-

darki smarowniczej w komórce organizacyjnej odpowiedzialnej za tę gospodarkę.

2. W przedsiębiorstwach (zakładach) mniejszych stanowisko pracy referenta (technika) gospodarki smarowniczej może być połączone z innym stanowiskiem pracy w komórce organizacyjnej odpowiedzialnej za gospodarkę smarowniczą.

§ 24. Ramowy zakres pracy przynależny do stanowiska referenta (technika) gospodarki smarowniczej jest następujący:

- 1) sporządzenie i bieżące aktualizowanie ewidencji punktów zużycia olejów i smarów oraz ustalanie właściwych gatunków smarów oraz tymczasowych norm zużycia;
- 2) przystosowywanie otrzymywanych przepisów i instrukcji z zakresu gospodarki smarowniczej do lokalnych warunków i wprowadzenie tych instrukcji w życie;
- 3) opracowywanie instrukcji smarowania, harmonogramów smarowania i terminarzy wymiany olejów;
- 4) kontrolowanie prawidłowości działania systemów smarowniczych maszyn i urządzeń w ruchu i po remoncie;
- 5) instruowanie i doszkalanie pracowników wykonujących czynności smarowania (smarownicy i obsługa maszyn), podnoszenie ich kwalifikacji z zakresu gospodarki smarowniczej, kontrolowanie ich pracy i propagowanie oszczędności olejów i smarów;
- 6) badanie awarii, których przyczyną było niewłaściwe smarowanie, opracowywanie i dopilnowanie realizacji wniosków zmierzających do niepowstania awarii z tej przyczyny;
- 7) dokonywanie odbiorów technicznych (pobieranie próbek) otrzymywanych (lub regenerowanych we własnym zakresie) olejów i smarów;
- 8) kontrolowanie sposobu przyjmowania, przechowywania, magazynowania i wydawania olejów i smarów oraz kontrolowanie stosowania przez pracowników magazynu instrukcji i przepisów obowiązujących w tym zakresie;
- 9) kontrolowanie własności pracujących olejów i smarów, pobieranie próbek, oddawanie do analizy i wyciąganie właściwych wniosków na podstawie analizy;
- 10) ustalanie procesów technologicznych i kontrolowanie pracy istniejących w przedsiębiorstwie (zakładzie) wytwórni smarów brykietowych i emulsji olejowych;
- 11) opiniowanie pomysłów racjonalizatorskich z dziedziny gospodarki smarowniczej;
- 12) sporządzanie (lub współpraca w sporządzaniu) oraz zatwierdzanie planów zaopatrzenia na oleje i smary;
- 13) opracowywanie właściwych danych technicznych dla zamówień olejów i smarów;
- 14) współpraca przy ustalaniu normatywu zapasów olejów i smarów i kontrolowanie regularności dostaw;
- 15) kontrolowanie prawidłowości zapisów rozchodu (wydawania) olejów i smarów, sporządzanie zestawień zużycia, kontrola ustalonych tymczasowych norm zużycia, sporządzanie i terminowe wysyłanie sprawozdań zużycia olejów i smarów;
- 16) analiza osiągniętych wskaźników zużycia i opracowanie sposobu polepszania wskaźników oraz opracowywanie wniosków dla podniesienia gospodarki smarowniczej na wyższy poziom;
- 17) organizowanie i przestrzeganie zbierania ustalonych ilości (norm) zużytych olejów.

§ 25. W większych wydziałach (oddziałach) przedsiębiorstw (zakładów) pracą smarowników kieruje starszy smarownik (brygadzysta), spełniający czynności wynikające z ramowych obowiązków referenta (technika) gospodarki smarami w odniesieniu do powierzzonego mu wydziału.

§ 26. 1. Referent (technik) gospodarki smarowniczej powinien zapotrzebowywać, dopilnowywać dostaw i zaopatrywać w sprzęt i narzędzia smarowników i obsługę maszyn w celu umożliwienia im wykonywania czynności smarowania zgodnie z instrukcjami.

2. Używany przez smarowników sprzęt i narzędzia oraz pobrane z magazynu oleje i smary powinny być przechowywane w oddzielnym pomieszczeniu. Pomieszczenie to powinno być suche, zabezpieczone przed pyłem i innymi zanieczyszczeniami oraz posiadać zamknięcie.

§ 27. 1. Ilość smarowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach (zakładach) powinna zapewniać należyte wypełnianie przez nich czynności wynikających z instrukcji smarowania.

2. Główni mechanicy centralnych zarządów (jednostek równorzędnych) powinni przenosić metody pracy najlepszych brygad smarowniczych do podległych im przedsiębiorstw.

§ 28. Pracownicy stacji regeneracji olejów, wytwórni emulsji olejowych i magazynu olejów i smarów powinni stosować się do wskazówek i instrukcji opracowanych przez referenta (technika) gospodarki smarowniczej, a zatwierdzonych przez dyrektora danej jednostki.

§ 29. Organizacja badań własności olejów i smarów w laboratoriach zakładowych zostanie uregulowana odrębną instrukcją.

Rozdział 6.

Zakres pracy inżyniera (technika) gospodarki smarowniczej w centralnych zarządach (jednostkach równorzędnych).

§ 30. 1. Centralne zarządy (jednostki równorzędne) utworzą do kierowania gospodarką smarowniczą stanowiska pracy lub powierzą tę funkcję jednemu z pracowników w komórce organizacyjnej odpowiedzialnej za gospodarkę smarowniczą (dział głównego mechanika).

2. Stanowisko pracy dla gospodarki smarowniczej powinno być obsadzone przez inżyniera lub technika posiadającego wystarczające kwalifikacje z dziedziny techniki smarowniczej.

3. Koordynacja zagadnień smarowniczych w skali całego resortu odbywa się w Departamencie Głównego Mechanika lub innym o analogicznym zakresie działania.

§ 31. Ramowe obowiązki inżyniera (technika) gospodarki smarowniczej w centralnym zarządzie (jednostce równorzędnej) są następujące:

- 1) nadzór nad całokształtem gospodarki smarowniczej oraz wprowadzanie właściwej techniki smarowniczej w oparciu o instrukcje i przepisy z zakresu tej gospodarki oraz opracowywanie instrukcji i formularzy dla gospodarki smarowniczej;
- 2) współpraca z inspektorami technicznymi CPN i czuwanie nad realizacją wniosków pokontrolnych tych inspektorów;
- 3) koordynacja prac komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za gospodarkę smarowniczą w podległych przedsiębiorstwach (zakładach), szczególnie w zakresie ustalania tymczasowych norm zużycia olejów i smarów dla typowych maszyn i urządzeń oraz prób przy ustalaniu właściwych gatunków olejów i smarów;
- 4) przeprowadzanie kontroli organizacji i działalności komórek smarowniczych i fachowe poradnictwo z tej dziedziny;
- 5) ustalanie i nadzór nad przestrzeganiem toku postępowania w przypadkach reklamacji jakości dostarczanych olejów i smarów;
- 6) nadzór nad zbieraniem zużytych olejów i organizowanie regeneracji olejów;
- 7) współpraca z pionami szkoleniowymi przy organizowaniu kursów dla pracowników wykonujących czynności związane z gospodarką smarowniczą;
- 8) analizowanie sprawozdań i wskaźników z gospodarki smarowniczej i opracowywanie wniosków oraz czuwanie nad ich realizacją;
- 9) przenoszenie usprawnień i osiągnięć racjonalizatorów i przodujących komórek smarowniczych pomiędzy podległymi przedsiębiorstwami (zakładami) i ustalenie mobilizujących wskaźników zużycia olejów i smarów;
- 10) sporządzanie i przysyłanie sprawozdań zbiorczych zużycia olejów i smarów.

Rozdział 7.

Rola Centrali Produktów Naftowych w gospodarce smarowniczej.

§ 32. CPN wyknuje ogólny nadzór nad gospodarką smarowniczą w kraju.

§ 33. Z tytułu wykonywania ogólnego nadzoru nad gospodarką smarowniczą w kraju CPN jest uprawniona do:

- 1) opracowywania tabel polecających oleje i smary, normujących właściwy dobór tych materiałów oraz do udzielania porad technicznych w tej dziedzinie;
- 2) przeprowadzania kontroli gospodarki smarowniczej w przedsiębiorstwach za pośrednictwem swoich inspektorów technicznych posiadających imienne upoważnienia wydawane przez ministerstwa (centralne zarządy);
- 3) otrzymywania sprawozdań zużycia olejów i smarów, kontrolowania norm zużycia olejów i smarów oraz norm zwrotu zużytych olejów;
- 4) ustalania wytycznych do opracowywania i do współpracy przy opracowywaniu norm zużycia olejów i smarów dla typowych i powszechnych maszyn;
- 5) analizy wskaźników zużycia olejów i smarów oraz do współpracy przy ustalaniu wskaźników zużycia dla poszczególnych gałęzi gospodarki narodowej;
- 6) składania właściwym władzom wniosków w sprawie usprawnienia gospodarki smarowniczej w poszczególnych gałęziach gospodarki narodowej;
- 7) współpracy z instytutami naukowymi oraz biurami konstrukcyjnymi w zakresie techniki i gospodarki smarowniczej;
- 8) współpracy z pionami szkoleniowymi na odcinku szkolenia kadr dla gospodarki i techniki smarowniczej;
- 9) opracowywania i wydawania broszur, pism i ulotek z zakresu techniki i gospodarki smarowniczej.

Nazwa jednostki sporządzającej

Nazwa jednostki nadzorczej

EVIDENCJA PUNKTÓW ZUŻYCIA SMARÓW

Sporządzili

Data

Podpis

Sprawdził

Wz6c Nr 1

1	Nazwa maszyny lub urządzenia i dane techniczne (Nr inwentarza - miejsce zastalowania)	3	Nr punktu zużycia (od Nr 1 dla każdej maszyny)
		4	Nazwa punktu zużycia
		5	Ilość identycznych punktów zużycia w jednej maszynie
		6	Ilość identycznych maszyn
		7	latem
		8	zimą
		9	Środowisko, w którym smar pracuje
		10	Dopuszczalna temperatura pracy
		11	kontrola (badanie)
		12	dopełnienie
		13	czyszczenie mechanizmu smarowania
		14	wymiana
		15	Nazwa jednostki, do której jest odniesiona tymczasowa norma zużycia
		16	Tymczasowa norma zużycia
		17	Wymiar normy
		18	Pojemność zbiornika (ilość oleju do jednorazowej wymiany - kg)
		19	Ilość oleju do zwrotu po zużyciu (przepracowaniu)
		20	Nazwy smarów zastępczych (oznaczenie)

Co jaki okres następuje

(Strona druga)

Roczne zużycie smarów dla maszyny (urządzenia)

Lp.	Nazwa materiałów smarowych, gatunki, rodzaje	Rozchód materiałów smarowych na smarowanie bądź dolewanie				do napełniania zbiornika	razem zużycie rocznie	Ilość zebranego smaru do czyszczenia rocznie
		miejsznie	rocznie	rocznie	rocznie			
1	2	3	4	5	6	7		

Zmiany w systemie smarowania

Data kontroli	Kontrola systemów smarowania oraz opis zmian i usprawnień w systemie	Podpis kontroli
1	2	3

Miejsce na nalepienie schematu maszyny bądź urządzenia z niesionymi punktami smarowań

Szczególne uwagi:

Data sporządzenia: _____ Sporządził: _____ Ref. oosp smarown: _____ Zawierający główny mechanik

Wzór Nr 3

Terminarz sporządził:

Data: Nazwisko:

Podpis:

Nazwa i adres jednostki sporządzającej

Terminarz wymiany olejów i smarów

Nazwa jednostki nadrzędnej

Lp.	Nazwa maszyny lub urządzenia	Lp. ewidencji punktów zużycia smarów	Nr punktu zużycia	Gatunek oleju (smaru) (oznaczaenia)	Ilość do wymiany w kg	Dzień wymiany w miesiącu												U w a g i	
						I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	

		S T Y C Z E N		L U T Y		M A R Z E C i następnie miesiace	
		Data poboru	Nr kwitku	Ilość w kg gatunkami	Data poboru	Nr kwitu	Ilość w kg gatunkami
R a z e m							
Ogółem							
Zużycie/jedn. *)							
R a z e m							
Ogółem							
Zużycie/jedn. *)							
R a z e m							
Ogółem							
Zużycie/jedn. *)							
R a z e m							
Ogółem							
Zużycie/jedn. *)							

(nazwa zakładu)

(miejsce ustawienia maszyny (oddział))

KARTA ZUŻYCIA MATERIAŁÓW SMAROWNICZYCH

Norma zużycia
 Wymiar normy
 Nazwa jednostki, do której jest odniesiona norma zużycia

195... r.

(nazwa maszyny bądź agregatu)

(Nr inwentarza) (Nr konta)

Wzór Nr 4

*) Podać zużycie na jednostkę, do której została odniesiona norma zużycia.

Wzór Nr 5

1. Sprawozdanie wypełnić w 2 egzemplarzach i przesłać jeden egzemplarz w terminie do 15 następnego miesiąca po miesiącu sprawozdawczym do centralnego sąsiadki (Jednostki równorzędnej).
2. Przed wypełnieniem przeczytać instrukcję.

SPRAWOZDANIE Z ZUŻYCIA OLEJÓW I SMARÓW

za miesiąc 195..... r.

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej

Nazwa centralnego zarządu (jednostki równorzędnej)

Lp.	Nazwa wydziałów, oddziałów lub oddziałów i grup maszyn i urządzeń	Zużycie produktów smarowniczych w kg										Wskaznik zużycia	Jednostka miary	Wskaznik zużycia	Stosunek do wskaźnika z poprzedniego okresu	Wskaznik zbierania olejów					
		wyrzuceniowe	maszynowe	turbiniowe i sprężarkowe	cyklindrowe i przekładniowe	silnikowe	rolinowe	inne	razem zużycie olejów	zwierające	inne						razem smary				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	Razem																				

Sporządził: (podpis referenta gospodarki smarowniczej) (główny mechanik) (pieczęć i podpis naczelnego inżyniera)

Objaśnienie do wypełnienia wzoru Nr 5.

- Rubryka 2. Należy kolejno wpisać wydziałów (oddziałów) lub oddziałów i grup maszyn, dla których jest odnotowywane zużycie olejów i smarów. Analiza zużycia olejów i smarów oraz wyciągnięcie wniosków z analizy będzie możliwe w przypadku, gdy w sprawozdaniu zużycie smarów będzie wykazywane oddzielnie dla każdego wydziału (oddziału) i grup identycznych lub zbliżonych maszyn i agregatów.
- Rubryki 3—9. Podać zużycie wyszczególnionych gatunków olejów w kg. W uzasadnionych przypadkach centralne zarządy mogą wprowadzić bardziej szczegółową specyfikację gatunków olejów w zależności od potrzeb kontroli. Przedmiotem ścisłej kontroli powinny być kosztowne i importowane oleje.
- Rubryka 10. Podać sumę rubryk 3 do 9.
- Rubryki 11—13. Podać zużycie smarów w kg.
- Rubryka 14. Podać sumę rubryk 11 do 13.
- Rubryka 15. Podać sumę rubryk 10 i 14.
- Rubryka 16. Wpisać nazwę podstawowej wielkości, do której odniesiony jest wskaźnik zużycia olejów i smarów dla poszczególnych wydziałów (oddziałów) i grup maszyn. W szczególnych przypadkach mogą to być nazwy wielkości, do których jest odniesiona łączna norma zużycia grup maszyn i dla których są odnotowywane oddzielnie wydane z magazynu ilości olejów i smarów. Podstawowe wielkości dla wskaźników ustala ministerstwo (centralne zarządy). (Mogą to być: kilowatogodziny, maszynogodziny, tona, metr bieżący materiału, kg benzyny, przejechane kilometry itd., to jest wielkości, od których zależy ilość zużytych olejów i smarów).
- Rubryka 17. Przez jednostkę miary wskaźnika należy rozumieć g (gramy) lub kg (kilogramy) oleju i smaru na jednostkę, do której jest odniesiony wskaźnik zużycia.

Jednostkami mogą być: $\frac{g}{\text{maszynogodzina}}$, $\frac{g}{1000 \text{ kWh}}$, $\frac{kg}{\text{tona}}$ itd.

- Rubryka 18. Wpisać cyfry wynikające z podzielenia zużycia olejów i smarów wyszczególnionych w rubryce 15 przez ilość wyprodukowanych (zużytych) jednostek, do których jest odniesiony wskaźnik zużycia. Ta ostatnia ilość powinna być odnotowana w innych aktach przedsiębiorstwa.
- Rubryka 19. Wskaźnik z rubryki 18 $\times 100$

Wskaźnik z poprzedniego miesiąca

- Rubryka 20. Podać w kg ilość olejów zużytych (przepracowanych), którą zebrano do regeneracji we własnym zakresie (w urządzeniach regeneracyjnych własnych lub sąsiednich przedsiębiorstw).

- Rubryka 21. Podać w kg ilość olejów przepracowanych, które zebrano do zwrotu Centrali Produktów Naftowych.
- Rubryka 22. Rubryka 20 + rubryka 21 $\times 100\%$

rubryka 10

Po wypełnieniu wszystkich rubryk należy podsumować rubryki 3 do 15 oraz 20 i 21 i obliczyć ewentualnie wskaźnik zużycia dla przedsiębiorstwa jako całości, w przypadku gdy dla przedsiębiorstwa ustalono taki wskaźnik, oraz obliczyć wskaźnik zbierania olejów w rubryce 22.

Ministerstwo
 (centralny zarząd - jednostka równorzędna)
SPRAWOZDANIE ZBIORCZE Z ZUŻYCIA OLEJÓW I SMARÓW

Wzór Nr 6

za kwartał 195... r.

Po wypełnieniu: POUFNE

Lp.	Nazwa podległych jednostek lub jednostek i oddziałów	Zużycie produktów smarowniczych w kg													16	17	18	19	Zobrano do reg- stracji kg		22	
		oleje									smary								20	21		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Nazwa podstawowej wielkości przyjętej dla wskaźnika	Jednostka miary wskaźnika	Wskaźnik zużycia	Stosunek do wskaźnika zużycia w ubiegłym kwartale w %	we własnym zakresie	do zwrotu CPN	Wskaźnik zbierania olejów rubr. $\frac{20 + 21}{10}$ 100 %	
		wrzecionowe	maszynowe	turbinowe i sprężarkowe	cyldrowe i przekładniowe	silnikowe	roślinne	inne	razem zużycie olejów	łożyskowe	zwierzęce	inne	razem smary stałe	razem zużycie olejów i smarów								
R a z e m																						

Sporządził:

(podpis referenta gospodarki smarowniczej)

(podpis głównego mechanika)

(pieczęć i podpis naczelnego inżyniera)

Objaśnienia do wychnienia wzoru Nr 6:

Poszczególne rubryki wypełnia się na podstawie danych ze sprawozdań wg wzoru Nr 5.

Dla poszczególnych rubryk stosuje się objaśnienia do wzoru Nr 5.